

Södertörns brandförsvärsförbund

PM

Brandskydd i praktiken

Nr: 615
Datum: 2011-11-01

Bakgrund

Med lag om skydd mot olyckor (LSO) har kommunen fått ett samordningsansvar för skydd mot olyckor tvärs genom samhället. Förarbetena till lagen är mycket tydliga med vad man vill ska uppnås; färre ska skadas och dödas, mindre ska förstöras. Lagstiftningen har nu funnits i åtta år, och vi upplever att vi inte fullt ut når vårt mål. Detta beror delvis på att samhället inte står enat i lagstiftarens strävan efter minskade olyckskonsekvenser i samhället. Ett exempel är bygglagstiftningen som inte tillvaratar den praktiska dimensionen av brandskydd, utan delvis är en teoretisk lösning som inte fungerar i verkligheten.

Syfte

Syftet med detta PM är att klargöra Södertörns brandförsvärsförbunds uppfattning i frågan. Då uppfattningen delvis är avvikande från och ställer högre krav än gällande regelverk är det viktigt att alla medarbetare kan stå enade i frågan för att påverka hur brandskyddet praktiskt utformas i framtidens byggprojekt i dialog med byggherrar, brandkonsulter och byggnadsnämnder. Detta PM ersätter inte Boverkets byggregler i någon av våra medlemskommuner och är inte tvingande att följa. Det redovisar vår syn på hur man ska uppnå ett praktiskt fungerande brandskydd, vilket delvis innebär andra krav än gällande regelverk.

Utrymning via brandförsvärets bärbara stegar (utskjutstege) från flerfamiljshus

Södertörns brandförsvärsförbund avråder bestämt från denna lösning då den i praktiken troligen aldrig kommer att fungera.

Att resa en stege mot en fasad för att utrymma en eller flera lägenheter kräver en stor del av den tillgängliga räddningsstyrkan, vilket medför att inledningsvis kan annat räddningsarbete tvingas att vänta för att evakuering måste ske med hjälp av bärbara stegar. Utöver det är det praktiskt mycket svårt att genomföra en utrymning via en bärbar stege. Lösningen ska fungera även under mörker och dåligt väder, och att då klättra från ett fönster 11 m ovan mark medför betydande risk för människor att ramla ner eller att de inte vågar klättra ner. Människor med nedsatt fysisk förmåga och barn har oftast inga förutsättningar alls att klara en utrymning via

stege på egen hand. Även där stegutrymning i sig fungerar är det en mycket långsam metod som är helt otillräcklig om det är fler än någon enstaka person som är i nöd.

Södertörns brandförsvarsförbund förordar att byggnader utförs så att ingen stegutrymning skall behöva genomföras för de boende. Istället ska tekniska lösningar tillföras trapphuset så att det även vid nödlägen alltid är en säker väg ut. Ett vedertaget sätt är att förse fastigheten med ett s k Tr 2-trapphus enligt BBR kap 5:313. En annan lösning kan vara att förse trapphuset med rökdetektorer som automatiskt öppnar rökluckor/startar fläktar för både tilluft och frånluft i trapphuset samt att förse lägenhetsdörrar med dörrstängare.

Att med tekniska system säkerställa att fastighetens trapphus alltid kommer att kunna användas som en utrymningsväg, är en avgörande faktor för de boendes utrymningstrygghet i byggnaden. Räddningstjänstens inträngning i fastigheten kommer vid ett tillbud att underlättas väsentligt om trapphuset inte är rökfyllt vid vår ankomst.

Separat räddningsväg för fastigheter

Räddningsvägar och uppställningsplatser för räddningstjänstens höjdfordon som anordnas speciellt för enstaka fastigheter utan att vägen eller uppställningsplatsen används för andra ändamål fungerar i praktiken dåligt och därför avråder Södertörns brandförsvarsförbund från sådana lösningar. Räddningsvägen och uppställningsplatsen kommer troligen aldrig att vara fullt framkomlig under hela denna fastighets livstid, både avseende hinder och halkbekämpning. Det är bättre att använda gatunät som ändå används för dagliga ändamål även för räddningsinsats, och utforma huskroppar efter denna förutsättning.

Sammanhållen bebyggelse i områden med långa insatstider

Radhus och radhusliknande områden har en inbyggt svaghet avseende brandskydd mellan lägenheter. Inte sällan går brandspridning mellan lägenheter avsevärt fortare än dimensionerande 60 minuter som regelverket föreskriver. Bl a är brandspridning utifrån och via fasad faktorer som påverkar detta. Detta gör att denna typ av bebyggelse är direkt olämplig i områden med förlängd insatstid, d v s utanför de tätorter där vi har våra brandstationer lokaliserade. Om dessa områden ska bebyggas förordar Södertörns brandförsvarsförbund friliggande hus där brandspridningsrisken är väsentligt mindre, alternativt kan skyddshöjande åtgärder såsom t ex bostadssprinkler installeras som antingen helt hindrar brandspridning eller kraftigt fördröjer den.

Brandskyddsdocumentation och relationshandling

I alla byggprojekt är det mycket viktigt att en relationshandling av brandskyddsdocumentationen upprättas innan fastigheten tas i bruk. Relationshandlingen beskriver de faktiska förhållandena rörande brandskyddet i den aktuella fastigheten, d v s hur brandskyddet faktiskt är utformat i det färdiga huset i motsats till projekteringshandlingar som beskriver planer och valbara alternativ till hur byggnadens brandskydd ska ordnas. Inte sällan hittar vi idag brandskyddsdocumentationer som bara innehåller funktionskrav enligt Boverkets byggregler, men ingen beskrivning om hur man gjort för att uppnå detta krav, samt att olika alternativa lösningar beskrivs utan att det redovisas vilken som faktiskt används i det aktuella huset.

Ett viktigt påpekande är att detta dokument är grunden för fastighetsägaren och dess eventuella nyttjanderättshavare för att kunna bygga sina respektive systematiska brandskyddsarbeten (SBA) som vi senare skall göra tillsyn på. Saknas en relationshandling för brandskyddsdocumentationen finns stor risk för att framtida ägare och nyttjanderättshavare inte vet vilket brandskydd de har i sitt hus och hur det fungerar.

Viktiga avsnitt i brandskyddsdocumentationer och relationshandlingar

Brandlarm, utrymningslarm, sprinkler och brandventilation är viktiga system för att möjliggöra både en effektiv utrymning samt en snabb släckinsats.

Det bör framgå i dessa kapitel hur larm skall presenteras och hur systemen fungerar samt vilka åtgärder som personal som befinner sig i byggnaden skall vidtaga då larmet aktiveras. Idag finns ofta bara en beskrivning av det tekniska systemet, men ingenting om hur människor förväntas interagera med detta.

Vidare är det viktigt att det framgår om brandlarm, utrymningslarm, sprinkler, brandventilation etc är en förutsättning för byggnadens säkerhet, ett s k tekniskt byte, eller om det är en höjd ambitionsnivå utöver grundkraven. Kunskap om detta krävs för att ägare och nyttjanderättshavare senare ska kunna förvalta och sköta sin anläggning.

Dokumentets historia

Upprättad/ reviderad:	Upprättad/ reviderad av:	Kontrollerad av 1:	Kontrollerad av 2:	Godkänd av:	Ersätter:
2011-11-01	CG	AE		LU	
2012-03-08	CG	AE		LU	